

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

ЗВІТ
З НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ
ЗА ПІДСУМКАМИ 2022 РОКУ

Виконавці:

Інна ШКОЛЬНИК,
Олена КРИКЛІЙ,
Альона ЄВДОКИМОВА,
Євгенія МОРДАНЬ,
Світлана МЕДІНА,
Юлія ЧОРТОК,
Володимир ЮСКАЄВ

Суми – 2022

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ З ЛІЦЕНЗУВАННЯ, АКРЕДИТАЦІЇ ТА ВІДКРИТТЯ НОВИХ НАПРЯМІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	3
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	8
2.1. Нормативне забезпечення освітнього процесу	8
2.2. Методичне забезпечення освітнього процесу	8
2.3. Організаційне забезпечення освітнього процесу	11
2.4. Забезпечення інформаційної прозорості освітньої діяльності університету .	14
2.5 Реалізація англомовних освітніх програм та викладання англійською мовою	15
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ЗОВНІШНІМИ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ І ВИПУСКНИКІВ	17
3.1. Організація співпраці з роботодавцями щодо проходження практики та працевлаштування здобувачів вищої освіти та випускників	17
3.2. Працевлаштування здобувачів вищої освіти та випускників, проходження практики та стажувань, у тому числі за кордоном	20
3.3. Формування баз даних стейкхолдерів та їх залучення до розробки, моніторингу освітніх програм та опитувань щодо якості освітніх послуг	22
3.4. Виконання кваліфікаційних робіт з орієнтацією на замовників кадрів	23
РОЗДІЛ 4 ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ «ВИДАВНИЦТВА СУМДУ»	25

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ З ЛІЦЕНЗУВАННЯ, АКРЕДИТАЦІЇ ТА ВІДКРИТТЯ НОВИХ НАПРЯМІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

У 2022 році Сумський державний університет отримав ліцензію на провадження освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія» на другому (магістерському) рівні вищої освіти, за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія (спеціалізація 227.01 Фізична терапія), для якої запроваджено додаткове регулювання. У листопаді 2022 року подано заяву щодо отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність, для якої запроваджено додаткове регулювання.

У 2022 році вперше здійснено прийом на навчання за наступними освітніми програмами:

- на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти:
 - ОПП «Середня освіта (Історія)» зі спеціальності 014 «Середня освіта» (за предметними спеціальностями), спеціалізація 014.03 «Середня освіта» (Історія);
 - ОПП «Англійська та німецька мови та літератури» зі спеціальності 014 «Середня освіта» (за предметними спеціальностями), спеціалізація 014.021 «Середня освіта (Англійська мова і література)»;
 - ОПП «Кіберспорт та розробка комп'ютерних ігор» зі спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення»;
 - ОПП «Туристичний бізнес та індустрія гостинності» зі спеціальності 242 «Туризм»;
- на другому (магістерському) рівні вищої освіти:
 - ОПП «Організаційна психологія» зі спеціальності 053 «Психологія»;
 - ОПП «Політичні технології та аналітика» зі спеціальності 052 «Політологія»;
 - ОПП «Фізична терапія» зі спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія (спеціалізація 227.01 Фізична терапія).

Кількість спеціальностей, за якими здійснюється підготовка у комплексі СумДУ, порівняно з 2021 роком зросла на дві спеціальності, це 052 Політологія та 242 Туризм. З урахуванням вищезазначеного, на сьогодні, у комплексі СумДУ освітня діяльність провадиться на підставі існуючих ліцензій за 57 спеціальностями. Повний перелік спеціальностей університету з розподілом між структурними підрозділами та освітніми рівнями наведений у Додатку 2.

Узагальнена структура освітньої діяльності комплексу СумДУ наведена на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Кількість спеціальностей університету, що реалізуються на різних рівнях освіти

Протягом 2022 року у комплексі СумДУ **освітня діяльність фактично провадиться за 57 спеціальностями:**

- за 20 спеціальностями рівня фахового молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) (у 2021 році – 20);
- за 5 спеціальностями початкового рівня вищої освіти за ступенем молодшого бакалавра (у 2021 році – 5);
- за 40 спеціальностями першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (у 2021 році – 38);
- за 35 спеціальностями другого (магістерського) рівня вищої освіти (у 2021 році – 32);
- за 24 спеціальностями третього (освітньо-наукового) рівнем вищої освіти (у 2021 році – 24).

У 2022 році у комплексі СумДУ здійснювалася підготовка здобувачів освіти за 116 освітніми програмами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Зокрема, за 65 освітніми програмами, вступ на які здійснюється на базі ПЗСО, та 51 освітньою програмою за освітнім рівнем магістр. За заочною формою навчання здійснювалася підготовка здобувачів освіти за 74 освітніми програмами (у т. ч. в ННІ БіЕМ – 24, ТеСЕТ – 16, ЕлІТ – 11, ІФСК – 7, НН МІ – 3, НН Права – 3, ІІІ – 5, КІ – 5) та за дистанційною формою навчання – 32 освітніми програмами.

Структура кількості освітніх програм бакалаврського та магістерського рівнів, за якими здійснювалося навчання у 2022 році, у розрізі структурних підрозділів СумДУ, наведена на рисунку 1.2 та деталізована у розрізі кафедр у Додатку 3.

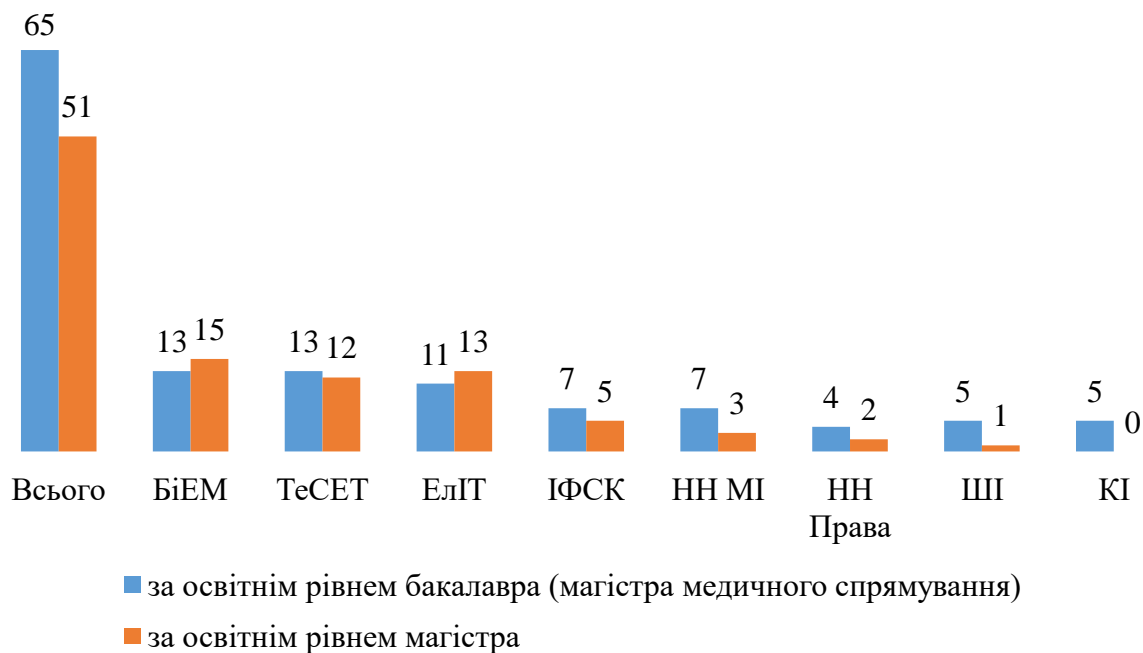

Рисунок 1.2 – Кількість освітніх програм бакалаврського та магістерського рівнів у розрізі структурних підрозділів СумДУ, за якими здійснювалося навчання у 2022 році

Протягом 2022 року **проведено акредитацію 15 освітніх програм** СумДУ Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство), з них **9 освітніх програми** мають **умовну (відкладену) акредитацію** без проведення акредитаційної експертизи відповідно до п. 2 Постанови КМУ «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану» №295 від 16 березня 2022 р. (протягом 2021 року здійснено 8 акредитацій освітніх програм) (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Перелік освітніх програм СумДУ, які акредитовано Національним агентством у 2022 році

№	Тип та назва освітньої програми	Спеціальність	Статус акредитації
Початковий (молодшого бакалавра) рівень			
1.	ОПП «Менеджмент організацій»	073 Менеджмент	акредитована
2.	ОПП «Фізична культура і спорт»	017 Фізична культура і спорт	умовна
3.	ОПП «Технологія обробки матеріалів на верстатах і автоматичних лініях»	133 Галузеве машинобудування	умовна
4.	ОПП «Будівництво та експлуатація будівель і споруд»	192 Будівництво та цивільна інженерія	умовна
Перший (бакалаврський) рівень			
5.	ОПП «Середня освіта (Фізика)»	014 Середня освіта (Фізика)	умовна
6.	ОПП «Державні та місцеві фінанси»	072 Фінанси, банківська справа та страхування	умовна
7.	ОПП «Екологія та охорона навколишнього середовища»	101 Екологія	умовна

№	Тип та назва освітньої програми	Спеціальність	Статус акредитації
Другий (магістерський) рівень			
8.	ОПП «Медицина»	222 Медицина	акредитована
9.	ОПП «Енергетичний менеджмент»	144 Енергетичний менеджмент	акредитована
Третій (освітньо-науковий) рівень			
10.	ОНП «Фінанси, банківська справа та страхування»	072 Фінанси, банківська справа та страхування	зразкова
11.	ОНП «Менеджмент»	073 Менеджмент	<i>умовна</i>
12.	ОНП «Прикладна фізика та наноматеріали»	105 Прикладна фізика та наноматеріали	<i>умовна</i>
13.	ОНП «Комп'ютерні науки та інформаційні технології»	122 Комп'ютерні науки	акредитована
14.	ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	183 Технології захисту навколишнього середовища	<i>умовна</i>
15.	ОНП «Стоматологія»	221 Стоматологія	акредитована

У рамках пілотного проекту між Незалежним агентством з акредитації та рейтингу (Independent Agency for Accreditation and Rating, Казахстан), Національним агентством та СумДУ проведено акредитацію **освітньо-професійної програми «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти** зі спеціальності 222 «Медицина» за стандартами забезпечення якості Всесвітньої федерації медичної освіти World Federation for Medical Education (WFME) та за критеріями, визначеними Положенням про акредитацію. Отримано **сертифікат про акредитацію міжнародного зразка** терміном дії на п'ять років.

Протягом 2019-2022 року Національним агентством акредитовано 27 освітніх програм СумДУ за 12 галузями знань чотирьох різних рівнів вищої освіти з визначенням 8 освітніх програм як «зразкових» (Додаток 1).

У першому півріччі 2022 року **переоформлено сертифікати про акредитацію спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста** на сертифікати про акредитацію освітньо-професійних програм освітньо-професійного ступеня **фахового молодшого бакалавра** в межах відповідної спеціальності.

У листопаді 2022 року **подано акредитаційні справи** до Державної служби якості освіти України за 2 освітніми програмами **рівня фахової передвищої освіти** відокремлених структурних підрозділів СумДУ:

– Конотопського індустріально-педагогічного фахового коледжу: ОПП «Обслуговування та ремонт автомобілів та двигунів» зі спеціальності 274 Автомобільний транспорт;

– Класичного фахового коледжу: ОПП «Землепорядкування» зі спеціальності 193 Геодезія та землеустрій.

Методичний та організаційний супровід акредитації освітніх програм та ліцензування здійснювався шляхом:

1. Оновлення типових шаблонів звітів (відомостей) про самооцінювання освітніх програм відповідно до чинних вимог нормативно-правової бази та з актуальною інформацією щодо діяльності університету в цілому.

2. Формування рекомендацій та плану заходів щодо підготовки до акредитації освітніх програм та узгодження щорічних планів заходів щодо підготовки до первинної акредитації освітніх програм Історія, Хімія, Громадське здоров'я, Педіатрія, Міжнародне право.

3. Попередньої внутрішньої експертизи звітів (відомостей) про самооцінювання освітніх програм та документації за освітніми програмами, включаючи освітні програми, навчальні плани, структурно-логічні схеми.

4. Консультування гарантів освітніх програм, завідувачів випускових кафедр, керівництва інститутів / факультетів щодо підготовки освітніх програм для проходження акредитації, з метою усунення недоліків та кращого представлення зразкових практик, а також щодо дотримання вимог органів ліцензування та акредитації до оформлення справ.

5. Організаційне забезпечення роботи в СумДУ експертних груп під час проведення акредитаційної експертизи з використанням технічних засобів відеозв'язку, супроводження проходження відповідних справ в галузевих експертних радах та Національному агентстві, в тому числі підготовка відповідей на звіти про результати акредитаційної експертизи та експертні висновки галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми.

6. Узагальнення звітів експертної групи та експертних висновків галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про результати акредитаційної експертизи освітніх програм, та формування рекомендацій Радам із забезпечення якості вищої освіти інститутів / факультетів, робочим проектним групам освітніх програм.

7. Учасі у розробці змістовної складової та проведення лекцій в рамках короткострокової програми підвищення кваліфікації «Акредитація освітньої програми: кращі практики та проблемні питання» для науково-педагогічних і педагогічних працівників Сумського державного університету.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Нормативне забезпечення освітнього процесу

У 2022 році відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про акредитацію освітніх програм, вимог внутрішньої нормативної бази Сумського державного університету здійснювалась системна робота з розвитку нормативної бази освітнього процесу, в т.ч.:

1. взято участь у розробленні проєктів нормативних документів спільно з іншими структурними підрозділами СумДУ, спрямованих на підвищення якості:

– Положення про розрахунок штатних одиниць кафедр та оплату праці викладачів, які реалізують навчальний процес англійською мовою.

2. розроблено чергові версії нормативних документів, оновлені з урахуванням змін положень Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», вимог ліцензування та акредитації, зауважень, рекомендацій та кращих практик організації підготовки здобувачів вищої освіти, визначених за результатами акредитації освітніх програм:

– Порядок визнання у Сумському державному університеті результатів неформального та/або інформального навчання здобувачів (версія 02) (наказ ректора №0708-I від 25.10.2022 р.);

– Положення про навчальний відділ (версія 05) (наказ ректора №0749-I від 11.11.2022 р.);

– Положення про навчально-методичний відділ (версія 02) (зі змінами, внесеними наказами №0182-I від 26.04.2022 р. та №0478-I від 02.08.2022 р.);

– Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій Сумського державного університету з атестації здобувачів вищої освіти, наказ №0221-I від 20.05.2022 р. (Базова версія затверджена наказом ректора № 562-I від 15.06.15 р.).

2.2. Методичне забезпечення освітнього процесу

1. Реалізовувались заходи щодо підвищення спроможності інститутів / факультетів і кафедр у забезпеченні якості освітнього процесу:

– підготовлено рекомендації Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ щодо організації освітньої діяльності в 2022/2023 навчальному році, що враховують рекомендації Міністерства освіти і науки України, узагальнені зауваження та рекомендації, отримані за результатами акредитації освітніх програм у 2021/2022 навчальному році;

– проводилась розробка та забезпечення навчальних підрозділів актуалізованою методичною документацією для розроблення освітніх програм та їх документування, розроблення та модернізації навчальних планів, акредитації на основі наповнення відкритого інформаційного ресурсу, в якому на постійній основі розміщується актуальна методична інформація, завдання з методичної роботи;

– проводились робочі зустрічі з керівництвом інститутів / факультетів щодо методичного та організаційного забезпечення освітнього процесу, у тому числі реалізації права здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін, формування

розкладу занять, графіка навчального процесу, оптимізації вивчення дисциплін потоками (навчально-методичний та навчальний відділ спільно з групою планування та обліку навчального навантаження).

2. Проводилась робота щодо покращення інформаційних сервісів організаційно-методичного забезпечення освітнього процесу:

- удосконалено методичне забезпечення процесу розробки та узгодження навчальних планів шляхом розробки спільно з Студентським центром інформаційних технологій інформаційного сервісу «Каталог навчальних планів». Сервіс передбачає можливість підготовки навчальних планів освітніх програм згідно з вимогами законодавства України, нормативною базою СумДУ, забезпечує перевірку основних параметрів навчальних планів та їх відповідність освітній програмі, оприлюдненій в каталозі освітніх програм.

Для реалізації можливості створення навчальних планів в сервісі передбачено:

- методичні обмеження при створенні навчального плану, та налаштування обмежень для користувачів з різними повноваженнями; визначення прав користувачів (на рівні кафедри, на рівні факультету/інституту, на рівні загальноуніверситетських підрозділів)

- узгодження та обмін інформацією сервісу навчальних планів та каталогу освітніх програм СумДУ;

- шаблони навчальних планів із урахуванням особливостей реалізованих в СумДУ освітніх програм, з узгодженням загальноуніверситетських підрозділів.

Інформаційний сервіс забезпечує можливість розширеного пошуку, сортування навчальних планів за освітньою програмою, кафедрою, інститутом/ факультетом, роком тощо.

Для впровадження інформаційного сервісу «Каталог навчальних планів»:

- підготовлено наказ ректора СумДУ “Про організацію роботи з підготовки навчальних планів в Інформаційній системі «Каталог навчальних планів»” №0738-I від 04.11.2022 р.;

- розроблено Настанову щодо використання інформаційної системи “Каталог навчальних планів” (затверджено наказом ректора №0738-I від 04.11.22 р.);

- проведено координаційні наради з заступниками директорів інститутів, деканів факультетів з методичної роботи з питань розробки та впровадження практичну діяльність.

3. Продовжено роботу щодо вивчення та впровадження інноваційних технологій освітньої діяльності та організації навчального процесу в Сумському державному університеті, зокрема через участь

- у заходах міжнародного грантового проєкту «Розбудова системи визнання кваліфікацій для українських університетів на основі аналізу кращого європейського досвіду»; 2019-2022 р.;

- в роботі журі оцінювання конкурсних проєктів, поданих на конкурс «Педагогічні інновації СумДУ».

4. Здійснювалась підготовка відповідей на листи Міністерства освіти і науки України, інших органів державного управління, запити громадян тощо з питань реалізації освітнього процесу в Сумському державному університеті, організація проведення тестування на компетентності з навчальних дисциплін для іноземних здобувачів вищої освіти.

Так, протягом 2022 р. було підготовлено відповіді на **356** запитів з 21 країни світу, з них – 167 англійською мовою (у 2021 р. було підготовлено відповіді на 337 запитів з 29 країн світу, з них 117 – англійською мовою). Розподіл запитувачів інформації по країнам наведений на рис. 2.1 та в табл. 2.1.

Рисунок 2.1 – Аналіз географічної структури запитів щодо підтвердження освіти у 2021-2022 рр.

Таблиця 2.1 – Розподіл запитувачів інформації про освіту за країнами

№ з/п	Країна	Кількість запитів		№ з/п	Країна	Кількість запитів	
		2021	2022			2021	2022
1.	Австрія	1		24.	Німеччина		2
2.	Бельгія	2		25.	Норвегія		1
3.	Білорусь	2		26.	Пакистан	1	
4.	Болгарія	2		27.	Палестина	5	5
5.	Великобританія	5	4	28.	Південна Африка		2
6.	Гана	5	1	29.	Польща		2
7.	Греція	1	1	30.	Румунія		1
8.	Грузія	1	94	29.	Словенія		1
9.	Еквадор	1		30.	Судан		1
10.	Естонія	1		31.	США	53	17
11.	Ізраїль	1		32.	Туреччина	40	21
12.	Індія	4		33.	Узбекистан	8	
13.	Ісландія	3		34.	<i>Україна, в т.ч.</i>	107	147
14.	Ірак	16	26		Управління ДМС в Сумській області	6	1
15.	Йорданія	49	8		Міністерство охорони здоров'я	2	
16.	Казахстан	4			Департаменти освіти і науки Сумської ОДА	13	1
17.	Камерун	1			Ресурсно-іміджевий центр МОН України	68	131
18.	Канада	4	1		Інші юридичні особи	7	2
19.	Кенія		2		Особисті звернення	10	14
20.	Киргизстан		1		Адвокатські запити	1	
21.	Китай		12				
22.	Намібія	1	4				
23.	Нігерія	6			Всього:	337	356

Серед найбільших запитувачів інформації про освіту слід виділити Ресурсно-іміджевий центр МОН України, який займається легалізацією освітніх документів, а також Освітню комісію для іноземних медичних випускників (Educational Commission For Medical Graduates, ECFMG), що займається сертифікацією медичної освіти у США. З метою забезпечення швидкого обміну інформацією щодо випускників було створено додатково до вебпорталу медичної школи СумДУ, ще вебпортал з World Education Services (WES) (визнання документів у США, Канаді) і DIGIFLOW (портал The DataFlow Group щодо визнання документів про освіту в світі), адмініструванням яких займається навчальний відділ.

2.3. Організаційне забезпечення освітнього процесу

В умовах воєнного стану, карантинних обмежень, пов'язаних із запровадженням посиленних протиепідемічних заходів в Україні у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, навчальний процес в СумДУ у 2022 р. здійснювався за гібридною моделлю навчання, за якої навчальні заняття проводилися переважно в дистанційному форматі в режимі відеоконференцій. Для проведення занять викладачами використовувалися:

- платформи для проведення відеоконференцій: Google Meet, Zoom, лекції в YouTube, Microsoft Teams.

- найбільш поширені електронні ресурси для проведення практичних (лабораторних) занять – MIX та Google Classroom.

Функціонування системи електронних навчальних ресурсів СумДУ забезпечується комплексом таких програмно-інформаційних середовищ та спеціалізованих студій і лабораторій:

- конструктор навчально-методичних матеріалів Lectur'ED (<http://elearning.sumdu.edu.ua/>);

- ОСW СумДУ (<http://ocw.sumdu.edu.ua>) – відкритий електронний ресурс структурованих колекцій навчально-методичних матеріалів дисциплін;

- платформа відкритих онлайн-курсів «Екзаменаріум» (<http://examenarium.sumdu.edu.ua/>);

- платформа дистанційного навчання «Salamstein» (<http://dl.sumdu.edu.ua/>);

- платформа для змішаного навчання «MiX» (<http://mix.sumdu.edu.ua/>);

- вебінарстудія <http://studio.sumdu.edu.ua/>;

- відеостудія <http://studio.sumdu.edu.ua/>;

- навчально-дослідницька лабораторія віртуальної та доповненої реальності «Ulab» <https://ulab.sumdu.edu.ua/>.

На основі сформованої нормативної бази та інституційної структури забезпечення якості освітньої діяльності продовжено роботу з удосконалення змісту освітніх програм з урахуванням вимог затверджених стандартів вищої освіти, професійних стандартів, вимог і результатів акредитації за освітніми програмами, рекомендацій Міністерства освіти і науки України, зокрема:

- координувалася діяльність навчальних підрозділів Сумського державного університету та позабазових підрозділів щодо розробки, щорічного моніторингу, перегляду та модернізації освітніх програм та навчальних планів;

- проводилось рецензування описів та навчальних планів за освітніми програмами, що запроваджуються вперше (рівень магістратури: ОП «Хімія»);

– організовано роботу щодо коригування освітніх програм та навчальних планів за результатами їх моніторингу. Основні зміни до освітніх програм та навчальних планів у звітному році були пов'язані з необхідністю забезпечення виконання вимог стандартів вищої освіти, реалізації освітнього процесу в умовах воєнного стану, актуалізації каталогів вибіркового навчальних дисциплін;

– організовано роботу випускових кафедр щодо формування та підтримки актуальності бази даних розроблених та затверджених робочих та семестрових навчальних планів в Автоматизованій системі «Університет» на поточний навчальний рік для якісної організації та планування освітнього процесу, своєчасного розрахунку планових обсягів навчального навантаження.

Реалізовано комплекс заходів щодо забезпечення права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін та наявності реальної альтернативності у варіативній частині навчального плану, що є реалізацією гнучкої системи адаптації освітніх програм як до умов ринку праці, так і до особистісних запитів осіб, які навчаються, зокрема:

– організовано роботу інститутів / факультетів по формуванню ЗП-каталогу та ПП-каталогів вибіркового навчальних дисциплін;

– на основі пропозицій випускових кафедр, затверджених рішеннями Ради із забезпечення якості вищої освіти інститутів/факультетів, внесені зміни до семестрових навчальних планів шляхом включення широкого переліку вибіркового навчальних дисциплін професійної підготовки (ПП-каталогів) в межах освітніх програм та спеціальностей;

– проведено організаційну та методичну роботу щодо започаткування сертифікатної програми ІТ-право для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 Право першого (бакалаврського) рівня;

– на основі пропозицій інститутів / факультетів, затверджених відповідними рішеннями Ради із забезпечення якості вищої освіти, підготовлено проєкт Каталогу вибіркового навчальних дисциплін циклу загальної підготовки на 2023/2024 навчальний рік (рис. 2.2).

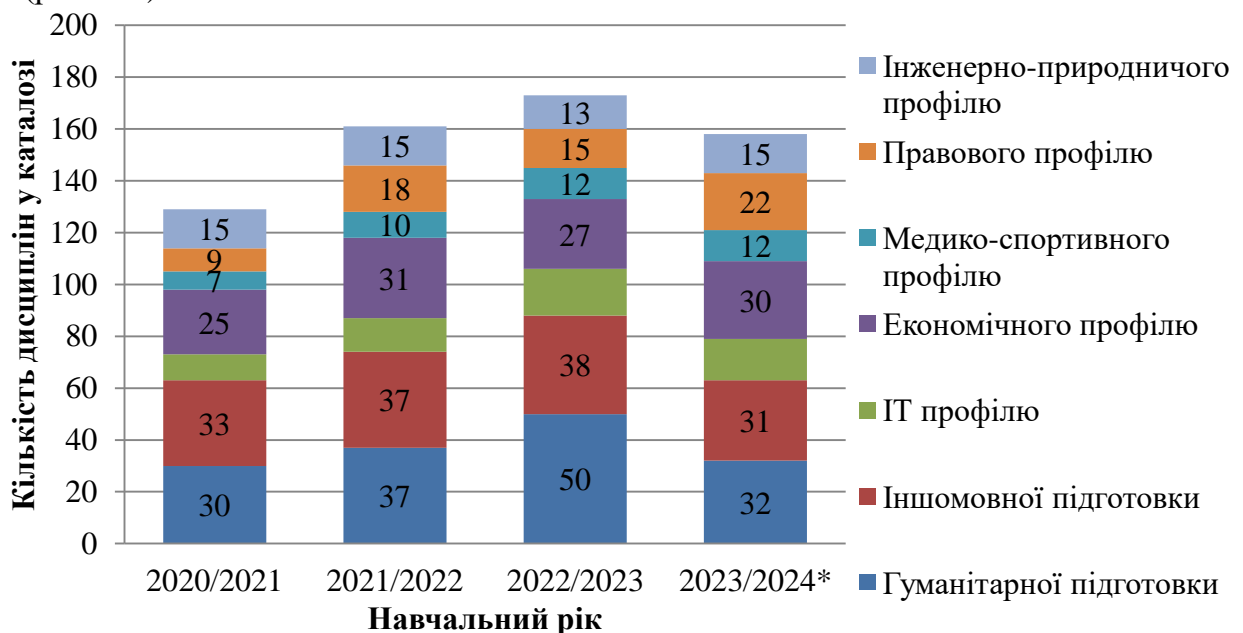

Рисунок 2.2 – Результати представлення вибіркового навчальних дисциплін циклу загальної підготовки в каталозі у 2020/2021, 2021/2022 та 2022/2023 н. р., 2023/2024 (проєкт)

Представлені на рисунку дані свідчать, що для здобувачів вищої освіти пропонуються навчальні дисципліни гуманітарної та іншомовної підготовки (з урахуванням початкового рівня володіння іноземними мовами), дисципліни інших освітніх програм медико-спортивного, правового, економічного, інженерно-природничого та ІТ-профілів.

Проект Каталогу на 2023/2024 н.р. включає 158 дисциплін (32 дисципліни гуманітарної підготовки, 31 дисципліна іншомовної підготовки, 12 дисциплін медико-спортивного профілю, 22 дисципліни правового профілю, 30 дисциплін економічного профілю, 15 дисциплін інженерно-природничого профілю та 16 дисциплін ІТ профілю), що на 15 дисциплін менше, ніж у 2022/2023 навчальному році – 173 дисципліни (50 дисциплін гуманітарної підготовки, 38 дисциплін іншомовної підготовки, 12 дисциплін медико-спортивного профілю, 15 дисциплін правового профілю, 27 дисциплін економічного профілю, 13 дисциплін інженерно-природничого профілю та 18 дисциплін ІТ профілю).

У таблиці 2.2 наведені результати реалізації права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін.

Наведені дані свідчать, що здобувачі вищої освіти університету використовують змогу доповнювати свою основну спеціальність, як правило, для розвитку гуманітарної ерудиції (у середньому за період аналізу 30 % від загальної кількості обраних дисциплін) та іншомовних компетентностей (у середньому за період аналізу 25 % від загальної кількості обраних дисциплін).

Можливість вибору дисциплін різних факультетів / інститутів та кафедр є ефективним інструментом міждисциплінарності, що реалізовано шляхом формування динамічних груп.

Здійснено комплекс заходів щодо підвищення функціональності процедур реалізації права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін:

– спільно з Центром інформаційних технологій розроблено новий публічний інформаційний сервіс «Каталог вибіркового дисциплін» з інтерфейсом українською та англійською мовами та з можливістю пошуку вибіркового дисциплін по навчальному року, категорії дисципліни, мові та кафедрі викладання, спеціальності, освітньої програми, рівню освіти та семестру навчання здобувачів освіти тощо;

Таблиця 2.2 – Результати представлення в Каталозі вибіркового дисциплін циклу загальної підготовки та фактичного вибору здобувачів у 2020/2021, 2021/2022 та 2022/2023 н. р.

Категорія вибіркового дисциплін циклу загальної підготовки	Кількість дисциплін, одиниць / питома вага в загальному обсязі									
	2020 / 2021 н.р.			2021 / 2022 н.р.			2022 / 2023 н.р.*			2023 / 2024 н.р.*
	представлено в каталозі	фактичний вибір		представлено в каталозі	фактичний вибір		представлено в каталозі	фактичний вибір		представлено в каталозі (план)
		осінній семестр	весняний семестр		осінній семестр	весняний семестр		осінній семестр	весняний семестр	
Гуманітарної підготовки	30/23,26	21/55,26	11/28,95	37/22,98	20/37,74	18/32,73	50/28,90	23/34,33	17/26,56	32/20,25
Іншомовної підготовки	33/25,58	8/21,05	13/34,21	37/22,98	19/35,85	16/29,09	38/21,97	16/23,88	18/28,13	31/19,62
ІТ профілю	10/7,75	4/10,53	6/15,79	13/8,07	5/9,43	9/16,36	18/10,40	5/7,46	9/14,06	16/10,13
Економічного профілю	25/19,38	4/10,53	4/10,53	31/19,25	5/9,43	6/10,91	27/15,61	13/19,40	12/18,75	30/18,99
Медико-спортивного профілю	7/5,43	0/0,00	3/7,89	10/6,21	3/5,66	3/5,45	12/6,94	4/5,97	4/6,25	12/7,59

Категорія вибірових дисциплін циклу загальної підготовки	Кількість дисциплін, одиниць / питома вага в загальному обсязі									
	2020 / 2021 н.р.			2021 / 2022 н.р.			2022 / 2023 н.р.*			2023 / 2024 н.р.*
	представлено в каталозі	фактичний вибір		представлено в каталозі	фактичний вибір		представлено в каталозі	фактичний вибір		представлено в каталозі (план)
		осінній семестр	весняний семестр		осінній семестр	весняний семестр		осінній семестр	весняний семестр	
Правового профілю	9/6,98	1/2,63	1/2,63	18/11,18	1/1,89	2/3,64	15/8,67	6/8,96	4/6,25	22/13,92
Інженерно-природничого профілю	15/11,62	0/0,00	0/0,00	15/9,33	0/0,00	1/1,82	13/7,51	-/0	-/0	15/9,49
Усього	129/100	38/100	38/100	161/100	53/100	55/100	173/100	67/100	64/100	158/100

Примітка: * – вибір на 2023/2024 н.р. буде реалізовано у лютому-березні 2023 року

– оновлено рекомендації для інститутів / факультетів щодо забезпечення здобувачам вищої освіти права на формування індивідуальної освітньої траєкторії з урахуванням вимог підкритерію 2.4 Положення про акредитацію освітніх програм, а також зауважень та рекомендацій за результатами акредитації освітніх програм Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

– організовано роботу із забезпечення можливості перегляду силабусів вибірових навчальних дисциплін з навчальної картки в особистому кабінеті здобувача вищої освіти;

– спільно з Центром інформаційних систем впроваджено редактор динамічних груп та реалізовано можливість роботи з ними в розкладі, в деканатах, в навчальних дорученнях тощо, а також забезпечена повноцінна робота з ними в особистому кабінеті викладача і здобувача для вивчення вибірових навчальних дисциплін, що забезпечує можливість налагодження комунікації в умовах воєнного стану.

Здійснювалась робота щодо забезпечення реалізації навчального процесу в умовах воєнного стану:

– визначався режим роботи університету в умовах воєнного стану та залежно від рівня епідемічної небезпеки, встановлювалися вимоги до реалізації навчального процесу в режимі відеоконференцій;

– сформовано рекомендації щодо проведення навчальних занять, організації контрольних і атестаційних заходів, у т.ч. заходів підсумкової атестації, в умовах воєнного стану тощо;

– організовано оновлення графіка навчального процесу відповідно до змін в термінах прийому на навчання, внесення відповідних змін до освітніх програм в частині тривалості навчання;

– у складі комісії взято участь у перевірці організаційно-методичного забезпечення реалізації освітніх програм у 2022-2023 н.р. у частині навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів та прозорості освітніх програм;

проводились поточні заходи з контролю проведення навчальних занять навчальним відділом спільно із деканатами інститутів (факультетів) СумДУ було здійснено перевірку **1256** занять (1942 занять у 2021 р.), що проводилися з використанням дистанційних технологій.

2.4. Забезпечення інформаційної прозорості освітньої діяльності університету

У звітному періоді реалізовано заходи, спрямовані на забезпечення інформаційної прозорості освітньої діяльності Сумського державного університету, інститутів і факультетів, кафедр, у тому числі:

1. Продовжувалася робота по актуалізації параметрів інтерактивного електронного каталогу освітніх програм (українською та англійською мовами) та перевірка стану та якості оприлюднених освітніх програм інститутами/факультетами. Параметрами перевірки слугували: актуальність освітніх програм; відповідність освітніх програм затвердженим стандартам вищої освіти; відповідність висвітлення вибіркової компоненти освітньої програми оновленій моделі та вимогам підкритерію 2.4 Положення про акредитацію освітніх програм. В цілому рівень оприлюднення україномовних освітніх програм становить 100 %. Рівень оприлюднення освітніх програм англійською мовою також є близьким до 100% (факультету ТеСЕТ необхідно забезпечити оприлюднення освітньої програми рівня доктор філософії для англійськомовних здобувачів вищої освіти).

2. У звітному році спільно з Центром інформаційних технологій реалізовано комплекс заходів щодо підвищення функціональності інформаційної системи «Робочі програми», призначеної зокрема для оприлюднення силабусів навчальних дисциплін та інших освітніх компонентів на веб сайті університету:

- удосконалені алгоритми затвердження, відкликання та перегляду робочих програм, їх редагування відповідно до нормативної бази університету, автоматичної публікації силабусів освітніх компонентів після повного узгодження відповідальними особами та їх видалення за необхідності з публічного каталогу відповідальними особами;

- запроваджено можливість формування файлу повної робочої програми навчальної дисципліни, а також формування окремих її елементів (силабус, регламент), забезпечено можливість роздрукування як повної робочої програми та окремих її елементів;

- здійснювався моніторинг та контроль прозорості освітньої діяльності СумДУ в частині стану та якості оприлюднених силабусів освітніх компонентів інститутами/факультетами.

Проводиться постійна робота щодо вдосконалення процесів спрямованих на підвищення прозорості освітньої діяльності та інформаційної відкритості СумДУ та врахування рекомендацій акредитаційних комісій. Зокрема заплановано вдосконалення публічного каталогу освітніх програм СумДУ, а саме внесення інформації щодо років прийому, на які розповсюджується освітня програма та можливості пошуку освітньої програми за роком прийому.

2.5 Реалізація англійськомовних освітніх програм та викладання англійською мовою

У 2022 році англійською мовою викладалися **240** дисциплін (2021 р. – 291, 2020 р. – 273, 2019 р. – 245, 2018 р. – 223) викладачами **34** кафедр (2021 р. – 38, 2020 р. – 31-ї, 2019 р. – 34-х, 2018 р. – 35-ти, 2017 р. – 34-х) усіх факультетів:

- ТеСЕТ: 3 з 8 кафедр (кафедра комп'ютерної механіки імені Володимира Марцинковського, кафедра теоретичної та прикладної хімії, кафедра екології та природоохоронних технологій);

- ЕЛІТ: 5 з 10 кафедр (кафедра комп'ютерних наук, кафедра інформаційних технологій, кафедра кібербезпеки, кафедра математичного аналізу і методів оптимізації, кафедра прикладної математики та моделювання складних систем);
- ІФСК: 2 з 5 кафедр (кафедра психології, політології та соціокультурних технологій, кафедра іноземних мов);
- БіЕМ: всі 7 кафедр;
- ННІ права: 2 з 5 кафедр (кафедра кримінально-правових дисциплін і судочинства; кафедра міжнародного європейського права та порівняльного правознавства);
- ННМІ: 15 із 17 кафедр (крім кафедри стоматології та кафедри фізичного виховання і спорту).

Викладання дисциплін англійською мовою здійснювали **275 викладачів** (294 особи – у 2021 р., 263 особи – у 2020 р., 328 осіб – у 2019 р., 275 – у 2018 р.).

Протягом звітнього періоду проводилась перевірка та надання детальних рекомендацій щодо вдосконалення окремих навчально-методичних комплексів дисциплін, що подавалися у зв'язку з отриманням дозволів на викладання навчальних дисциплін англійською мовою.

Англомовним проектом у 2022 році охоплені **1440*** здобувачів вищої освіти (з них 1240* осіб навчається за ОП Медицина) (у 2021 р. – 1911, у 2020 – 1600, у 2019 р. – 1511), з яких **114** осіб – громадяни України (у 2021 р. – 228, у 2020 р. – 104, у 2019 р. – 210).

Кількість англомовних освітніх програм, реалізованих у 2022 р., зменшилась до **14** (у 2021 – 18, у 2020 р. – 17, у 2019 р. – 15, у 2018 р. – 12) (Додаток 4) за рахунок зменшення кількості англомовних освітніх програм підготовки магістрів та докторів філософії.

Слід зазначити, що у 2022 р. перелік освітніх програм, що пропонуються для викладання англійською мовою, не змінився і залишився на рівні 53 (53 – у 2021 р., 54 – у 2020 р., 23 – у 2019 р., 21 – у 2018 р.) (Додаток 5), при цьому є нові освітні програми (зазначені напівжирним шрифтом). Аналіз пропонованих та реалізованих англомовних освітніх програм у розрізі інститутів (факультетів) з урахуванням відповідного рівня підготовки викладачів представлений на рис. 2.3.

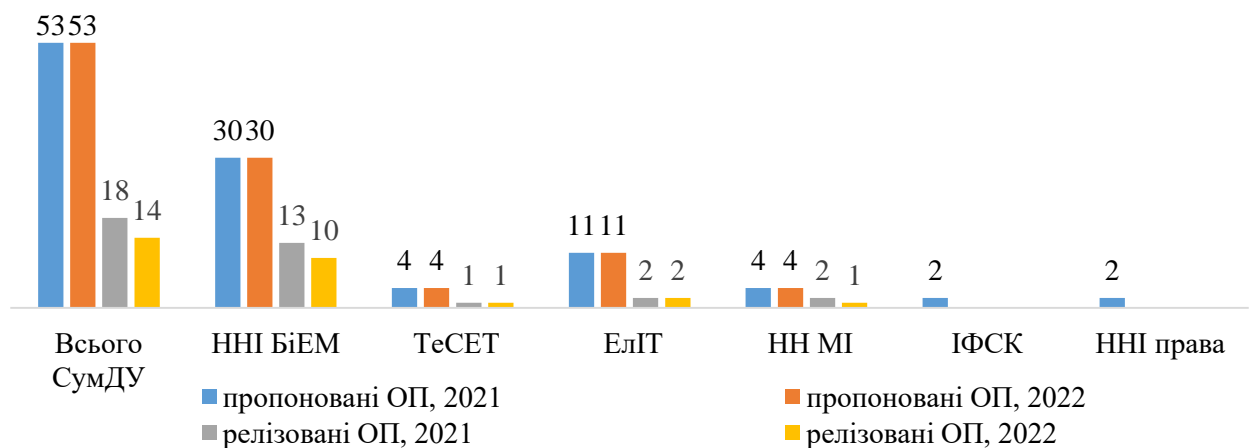

Рисунок 2.3 – Аналіз пропонованих та реалізованих англомовних освітніх програм у розрізі інститутів (факультетів)

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ЗОВНІШНІМИ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ І ВИПУСКНИКІВ

3.1. Організація співпраці з роботодавцями щодо проходження практики та працевлаштування здобувачів вищої освіти та випускників

У 2022 році навчальний відділ практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів продовжив роботу щодо співпраці з роботодавцями з питань організації проходження практики, стажування та працевлаштування здобувачів вищої освіти та випускників. Більшість підприємств, організацій та установ є не лише замовниками кадрів, але й активними партнерами, що беруть участь в освітньому процесі в частині забезпечення практико-орієнтованої підготовки здобувачів, а також відповідності підготовки фахівців сучасним вимогам ринку праці.

У звітному році навчальний відділ практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів в частині своїх функціональних обов'язків зосередив свою діяльність на наступних напрямках роботи:

- розширення співпраці з підприємствами, установами та організаціями щодо організації та реалізації практико-орієнтованої підготовки здобувачів вищої освіти, проходження практик, стажування, а також сприяння працевлаштуванню здобувачів вищої освіти та випускників;
- співпраця з випусковими кафедрами щодо провадження освітньої діяльності закладів освіти в частині залучення провідних фахівців-практиків до освітнього процесу тощо;
- організація та координація спільних дій з інститутами, факультетами з метою інформування здобувачів вищої освіти та випускників щодо можливостей працевлаштування за фахом, в т.ч. пошук кандидатів для вакансій, що надаються відділу підприємствами / організаціями / установами;
- сприяння, супроводження та надання організаційно-правової допомоги випускникам у працевлаштуванні та їхньої адаптації на першому робочому місці;
- організаційний супровід надання одноразової грошової допомоги випускникам, зокрема, при направленні у сільську місцевість випускників медичного профілю;
- співпраця з випусковими кафедрами щодо організації роботи Експертних рад роботодавців;
- організаційна підтримка випускових кафедр щодо проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти;
- оновлення нормативної бази в частині проведення підсумкової атестації, а саме Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій Сумського державного університету з атестації здобувачів вищої освіти;
- вперше організовано загальне опитування випускників усіх освітніх ступенів та кваліфікаційних рівнів усіх форм здобуття освіти.

Робота щодо сприяння тимчасового та постійного працевлаштування проводиться відділом постійно, незважаючи на законодавчо-нормативні документи

щодо ліквідації обов'язкового відпрацювання випускників, які навчалися за державним замовленням.

Продовжує ефективно функціонувати сайт навчального відділу практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів, а також сторінки в соціальних мережах з розміщенням анонсів щодо зустрічей з роботодавцями, можливостями стажування, порад щодо проходження співбесід та складання резюме, актуальними вакансіями щодо працевлаштування за фахом здобувачів вищої освіти та випускників СумДУ. На сайті розміщено актуальну інформацію про бази практики та стажування для здобувачів вищої освіти. Також на сайті <http://job.sumdu.edu.ua> реалізовано механізм обговорення проєктів освітніх програм зовнішніми стейкхолдерами (роботодавцями, фахівцями-практиками, здобувачами, випускниками тощо). Отримана інформація передається на випускові кафедри з метою подальшого опрацювання і оприлюднення результатів на сайті кафедр.

У 2022 році було укладено угоди про співпрацю з наступними підприємствами, організаціями та установами: Державна міграційна служба України в Сумській області, Адвокатське бюро «Грицик», ТОВ «Сумитеплоенерго», Інститутом прикладної фізики НАН України, ПАТ «НАСК «ОРАНТА», ТОВ Джейбіл Сьоркіт Юкрейн Лімітед, ЕРАМ, SoftServe. Також було укладено окремі угоди про проходження практики здобувачів вищої освіти СумДУ, а саме: Державна міграційна служба України в Сумській області, Адвокатське бюро «Грицик», Сумський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України.

У звітному році продовжив свою роботу навчально-виробничий центр дуальної освіти на базі Машинобудівного коледжу СумДУ. Здобувачі спеціальностей 186 Видавництво та поліграфія і 133 Галузеве машинобудування (ОП «Технологія обробки матеріалів на верстатах і автоматичних лініях» та ОП «Хімічне і нафтове машинобудування») мають змогу навчатися безпосередньо на виробництві з сучасним високотехнологічним обладнанням, що було профінансовано з коштів державного, обласного, міського бюджетів та груп підприємств «Технологія». У рамках пілотного проєкту для закладів фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти (наказ МОН №1296 від 15.10.2019 р.) в СумДУ реалізовано елементи дуальної освіти для здобувачів спеціальностей 122 Комп'ютерні науки та 231 Соціальна робота. З 2021 року до пілотного проєкту також залучено спеціальність 133 Галузеве машинобудування за ініціативи ТОВ «ПК «ПОЖМАШИНА»».

Враховуючи особливості освітнього процесу 2022 року, пов'язаних з початком повномасштабного воєнного вторгнення РФ, суттєво зменшилась робота філій кафедр на базі підприємств. За результатами оцінювання ефективності роботи філій відповідно до наказу №0675-І від 01.07.2021 р., у звітному році лише 12 філій були визнані, як ефективно функціонуючі з 36 існуючих. Узагальнена інформація щодо філій кафедр наведена в таблиці 3.1. У 2022 році створені нові філії кафедр:

- кримінально-правових дисциплін та судочинства на базі Сумського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України;
- управління ім. Олега Балацького на базі Сумської міської ради;
- теплоенергетики на базі ТОВ «Сумитеплоенерго».

Слід зазначити, що кафедри НН МІ не мають своїх філій, а для забезпечення практико-орієнтованої підготовки здобувачів вищої освіти використовують клінічні бази в медичних закладах (Додаток 6).

Таблиця 3.1 – Інформація щодо роботи функціонуючих філій кафедр на підприємствах

Назва підприємства (організації), де розміщена філія (назва кафедри)	Показники діяльності		
	Навчальний процес на базі філії	Організація практики	Залучення фахівців до ауд.занять
Факультет ТеСЕТ			
Сумський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації (ТМВІ)	так	так	так
Державна екологічна інспекція у Сумській області (ЕПТ)	так	так	так
Регіональний офіс водних ресурсів (ЕПТ)	так	так	так
АТ «ВНДІАЕН» (КМ)	так	так	так
ТОВ «Сумитеплоенерго» (ПГМ)	так	так	так
Факультет ЕлІТ			
Концерн «Нікмас» (КСУ)	так	так	так
ННІ БіЕМ			
ТОВ «ЮРИСТ І БУХГАЛТЕР» (БОО)	так	так	так
ТОВ «РОАД КОНСТРАКШН» (ЕПБА)	так	так	так
НАСК «ОРАНТА» (ФінТех)	так	так	так
Сумська міська рада (управління)	так	так	так
ННІ права			
Сумський НДЕКЦ МВС України (КПДС)	так	так	так
Факультет ІФСК			
ТРК «Відікон» (ЖФ)	так	так	так

З метою підготовки здобувачів вищої освіти та випускників університету до майбутньої професії, зростання можливостей їхнього працевлаштування з врахуванням вимог ринку праці та конкретних роботодавців щодо загальних та професійних компетентностей проведено ряд заходів. Зокрема:

– «День кар’єри» за участі Сумського окружного адміністративного суду, Північно-Східного міжрегіонального управління юстиції м.Суми, Сумської обласної державної адміністрації, АТ «УКРСИББАНК», КНП «Клінічна лікарня Святого Пантелеймона», ДУ «Східний центр олімпійської підготовки з легкої атлетики», Департаменту соціального захисту населення Сумської ОДА, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Сумській області, ТОВ «Е.М.А.», Сектору НКРЕКП у Сумській області, АТ «Укртелеком», АТ «НВАТ «ВНДІкомпресормаш»;

– «День кар’єри в ІТ», де ІТ-компанії розповіли учасникам заходу про напрями своєї діяльності, вакансії, перспективи працевлаштування тощо. На заході були представлені компанії MindK, Netcracker, SoftServe, Porta One, EPAM, Global Logic, Brocoders, AMC Bridge та Apptimized;

– «День кар’єри ЄС», на якому під час дискусій, тренінгів та презентацій молодь ознайомили зі шляхами професійного зростання, освітніми та кар’єрними можливостями в європейському просторі;

– для здобувачів вищої освіти СумДУ було проведено близько сотні зустрічей з роботодавцями, тренінгів та семінарів, більшість з яких були в онлайн-форматі.

В рамках дії Меморандуму між Сумським державним університетом та компанією QATestLab продовжено роботу навчального центру компанії QATestLab на базі кафедри економічної кібернетики. Відповідно до Меморандуму, викладачі кафедри мають право на використання в навчальному процесі навчальної онлайн-платформи WEB 100. Після успішного вивчення курсу «Software testing for Universities» від компанії QATestLab здобувачі отримали сертифікати про набуті компетентності, що сприятимуть подальшому працевлаштуванню в сфері ІТ на позиції тестувальника програмного забезпечення.

У 2022 році у рамках співпраці з Привілейованим Інститутом Управлінських бухгалтерів – СІМА (Chartered Institute of Management Accountants) здобувачі мали змогу пройти курс та отримати сертифікати СІМА Business Game-2022.

З метою сприяння працевлаштуванню та адаптації випускників медичних спеціальностей відділом щорічно з 2013 року проводиться робота щодо формування та подання необхідних документів до МОЗ та МОН України для виплати одноразової адресної грошової допомоги випускникам медичного спрямування СумДУ. У 2020 р. грошову допомогу отримали – 6 осіб, у 2021 р. – 9 осіб, у 2022 р. – 7 осіб, що є найбільшим показником серед ЗВО України. У 2022 році СумДУ став єдиним закладом вищої освіти, випускники якого отримали одноразову грошову допомогу.

3.2. Працевлаштування здобувачів вищої освіти та випускників, проходження практики та стажувань, у тому числі за кордоном

Навчальний відділ практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів в частині організації, обліку та контролю за проходженням усіх видів практик здобувачами вищої освіти університету здійснював наступні заходи:

- сприяння працевлаштуванню здобувачів вищої освіти та проходженню стажувань, в т.ч. шляхом розміщення актуальних пропозицій на сайті <http://job.sumdu.edu.ua> та в соціальних мережах;
- підготовка наказів щодо проходження здобувачами вищої освіти університету усіх видів практик у відповідності до графіку навчального процесу;
- збір та узагальнення інформації випускових кафедр щодо майбутніх місць проходження практики;
- погодження з базами практик кількості місць для проходження практики;
- укладання договорів на проходження практики з вітчизняними та іноземними підприємствами та компаніями.

Здобувачі вищої освіти можуть поєднувати навчання з роботою за фахом. При цьому вони мають право на навчання за індивідуальним графіком відповідно до Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком. Варто зазначити, що у звітному році вдвічі зменшилася кількість здобувачів, які оформлювали індивідуальний графік. Передусім це викликано можливістю проведення навчального процесу у форматі відеоконференцій. Інформація щодо кількості здобувачів вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком наведена в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Кількість здобувачів вищої освіти, які навчалися за індивідуальним графіком в розрізі інститутів/факультетів

Підрозділ	Контингент на кінець семестру, осіб	Кількість здобувачів, які навчаються на ІГ, осіб			
		Всього, осіб	%	в т.ч. через суміщення навчання з роботою за фахом	
				к-сть осіб	%
весняний семестр 2021/22 н.р.					
ННІ БіЕМ	935	2	0	0	–
ЕлІТ	1337	55	4	54	98
ННІП	369	0	–	0	–
ННМІ	2912	9	0,3	4	44
ТеСЕТ	201	13	6,5	6	46
ІФСК	503	0	–	0	–
Всього	6257	79	1,3	64	81
осінній семестр 2022/23 н.р.					
ННІ БіЕМ	1111	87	8	74	85
ЕлІТ	1776	63	3,5	62	98
ННІП	409	0	–	0	–
ННМІ	2488	2	0,1	2	100
ТеСЕТ	745	30	4	29	97
ІФСК	566	0	–	0	–
Всього	7095	182	2,6	164	90

Також здобувачам вищої освіти надається можливість працевлаштування під час навчання в структурних підрозділах. Узагальнення інформації щодо працевлаштування здобувачів вищої освіти за напрямом організаційно-господарська діяльність наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Кількість здобувачів вищої освіти, які працювали в структурних підрозділах СумДУ за напрямом організаційно-господарська діяльність.

Назва структурного підрозділу або виду діяльності	2021		2022*		Динаміка	
	за весь рік	у т.ч. >3міс	за весь рік	у т.ч. >3міс	за весь рік	у т.ч. >3міс
Адмін.-госп. діяльність	4	4	8	6	4	2
Медіа та рекламна діяльність	8	7	6	6	-2	-1
Міжнародна діяльність	11	4	5	3	-6	-1
Навчально-організаційна діяльність	1	1	1	1	0	0
Позанавчальна діяльність	2	1	3	3	1	2
Програмно-техн. забезпечення	19	17	21	15	2	-2
Спорт та спортивно-оздоровча діяльність	23	4	2	2	-21	-2
Фінансова та юридична діяльність	4	3	2	2	-2	-1
ЕлІТ	6	1	7	5	1	4
ІФСК	1	0	0	0	-1	0
НН МІ	4	4	8	6	4	2
ННІ БіЕМ	4	3	4	3	0	0
ННІП	0	0	5	3	5	3
ТеСЕТ	3	2	2	1	-1	-1
ВСЬОГО	90	51	74	56	-16	5

У 2022 р. за напрямом адміністративно-господарська діяльність у структурних підрозділах СумДУ працювало 74 здобувача вищої освіти (у 2021 р. – 90), з них 56 – понад 3 місяці (у 2021 році – 51). Університет виступає як база практики для здобувачів вищої освіти, де вони можуть підвищувати рівень своєї професійної підготовки та отримувати відповідну оплату праці за виконання функціональних зобов'язань.

Крім тимчасового працевлаштування, університет сприяв участі здобувачів вищої освіти у програмах стажування, практики та тимчасового працевлаштування за кордоном. У 2022 році 20 здобувачів вищої освіти протягом року були тимчасово працевлаштовані або проходили стажування за кордоном.

Навчальним відділом практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів здійснюється координація діяльності випускових кафедр зі збору інформації щодо працевлаштування випускників університету. Так, у **2022 році вперше** організовано загальне опитування випускників усіх освітніх ступенів та кваліфікаційних рівнів усіх форм здобуття освіти. У 2022 р. середній **показник працевлаштування** випускників СумДУ **склав понад 80%**.

У звітному році продовжувалася робота комісії зі сприяння працевлаштування випускників спеціальності «Лікувальна справа» щодо забезпечення випускників, які навчалися за державним замовленням робочим місцем.

3.3. Формування баз даних стейкхолдерів та їх залучення до розробки, моніторингу освітніх програм та опитувань щодо якості освітніх послуг

У частині організації співпраці з зовнішніми стейкхолдерами (роботодавцями і випускниками) навчальний відділ практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів проводив постійну роботу щодо:

- координації спільних дій з інститутами, факультетами та відповідними структурними підрозділами університету в частині створення та ефективного використання актуальних баз даних зовнішніх стейкхолдерів із урахуванням необхідності забезпечення успішної участі університету у академічних рейтингах;
- координації роботи Експертних рад роботодавців за спеціальностями факультетів та інститутів.

У 2022 році продовжено роботу з координації діяльності Експертних рад роботодавців щодо їхнього залучення до обговорення змістовної складової освітніх програм. Зокрема, оновлено склад у відповідності до затверджених стандартів вищої освіти по окремим спеціальностям. Створено Експертні ради роботодавців за спеціальностями 033 Філософія, 052 Політологія.

З метою забезпечення інформаційної прозорості узагальнена інформація щодо діяльності Експертних рад роботодавців розміщена на сайті <https://job.sumdu.edu.ua>, а також на сайтах випускових кафедр оприлюднено склад, план роботи та протоколи засідань Експертних рад роботодавців за відповідними спеціальностями (Додаток 7).

Спостерігається позитивна динаміка залучення зовнішніх стейкхолдерів (роботодавців та випускників) до навчального процесу, в тому числі до рецензування кваліфікаційних робіт, а також роботи у складі екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої освіти. В той же час існує не систематичний, а інколи формальний підхід, до організації роботи Експертних рад роботодавців в частині виконання їх функцій.

3.4. Виконання кваліфікаційних робіт з орієнтацією на замовників кадрів

Навчальний відділ практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів збирає й узагальнює інформацію випускових кафедр щодо результатів роботи екзаменаційних комісій (протоколи засідань, звіти).

Більшість кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти мають практичне значення. Підтвердженням їхньої практичної цінності є їхнє виконання на замовлення підприємств / організацій / установ. Також однією з ознак фаховості на сучасному ринку праці є рівень володіння іноземною мовою підготовки, що може бути підтверджений захистом кваліфікаційних робіт англійською мовою.

Узагальнена інформація щодо якісних характеристик кваліфікаційних робіт в розрізі інститутів (факультетів) за звітний рік представлено в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Якісні характеристики кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття освіти за 2019-2022 рр.

Факультет/ інститут	Загальна кількість кваліфікаційних робіт (од.)			Проекти, виконані на замовлення підприємств (од./%)			Проекти, що захищені англійською мовою підприємств (од./%)		
	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022
магістри									
ЕлІТ	190	161	131	23/12%	38/24%	5/4%	3/2%	9/6%	11/8%
ІФСК	60	47	30	9/15%	11/23%	9/30%	46/77%	40/85%	29/97%
НН МІ	18	20	23	0	0	0	0	0	0
ННІ БІЕМ	221	133	100	46/21%	25/19%	31/31%	23/10%	39/29%	25/25%
ННІ права	62	34	-	0	0	-	0	4/12%	-
ТеСЕТ	144	106	62	38/26%	18/17%	13/21%	1/1%	11/10%	6/10%
Всього (денне)	695	501	346	116/17%	92/18%	58/17%	73/11%	103/21%	71/21%
ЦЗДВН	588	451	284	111/19%	89/20%	69/24%	7/1%	29/6%	24/8%
Всього магістрів	1283	952	630	227/36%	181/38%	127/41%	80/12%	132/27%	95/29%
бакалаври									
ЕлІТ	256	227	225	10/4%	27/12%	0	1/0%	11/5%	17/8%
ІФСК	159	69	61	39/25%	15/22%	22/36%	93/58%	13/19%	12/20%
НН МІ	0	15	-	0	0	-	0	0	-
ННІ БІЕМ	222	234	162	51/23%	44/19%	30/19%	3/1%	53/23%	44/27%
ТеСЕТ	111	127	115	11/10%	12/9%	11/10%	0	10/8%	8/7%
Всього (денне)	748	672	563	111/15%	98/15%	63/11%	97/13%	87/13%	81/14%
ЦЗДВН	509	315	214	63/12%	53/17%	35/16%	2/0%	6/2%	10/5%
Всього бакалаврів	1257	987	777	174/14%	151/15%	98/13%	99/8%	93/9%	91/12%
Всього (бакалаврів і магістрів)	2540	1939	1407	401/16%	332/17%	225/16%	179/7%	225/12%	186/13%

Аналіз звітів екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої освіти свідчить про збільшення кількості кваліфікаційних робіт, що виконані на замовлення підприємства та захищені англійською мовою.

У відповідності до вимог «Методичних вказівок щодо розроблення стандартів вищої освіти» (наказ МОН України від 01.06.2017 р. № 600, зміни від 30.04.2020 р.

№584) щодо оприлюднення кваліфікаційних робіт, з 2018 року ведеться системна робота з їхнього розміщення у внутрішньому репозитарії СумДУ (eSSUIR). Так, у 2022 р. в репозитарії було розміщено 1481 кваліфікаційна робота здобувачів, з них 100% – у відкритому доступі. Варто відмітити, що оприлюднення робіт є одним з ключових факторів підвищення якості їхнього виконання. Показник розміщення кваліфікаційних робіт здобувачів ОС «бакалавр» та ОС «магістр», становить 100%, що свідчить про високий рівень наповнення внутрішнього репозитарію СумДУ.

У 2023 році планується продовжити роботу з розміщення кваліфікаційних робіт у репозитарії університету.

РОЗДІЛ 4

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ «ВИДАВНИЦТВА СУМДУ»

Видавництвом СумДУ у 2022 році усього видано **376** найменувань (2,2 тис. ум. друк. арк.) (із яких 34 – в інших видавництвах): **100** – друкованих видань, **276** – електронних (у 2021 р. – 434 найменування, з яких 220 – друкованих видань, 214 – електронних (2,4 тис. ум. друк. арк.)), наукової та навчально-методичної літератури, зокрема:

- 1) монографій – **36** (із яких **25** – в інших видавництвах);
- 2) підручників – **13** (із яких **4** – в інших видавництвах);
- 3) навчальних посібників – **35** (із яких **5** – в інших видавництвах);
- 4) конспектів лекцій – **24** (2021 р. – 30);
- 5) методичних вказівок – **268** (2021 р. – 288), зокрема:
 - для практичних, лабораторних робіт 173 (2021 р. – 187);
 - для самостійних, індивідуальних робіт 74 (2021 р. – 78);
 - для курсового, дипломного проектування 21 (2021 р. – 23).

Українською мовою видано 332 найменування (88 %) наукової та навчально-методичної літератури, англійською – 44 найменування (12 %).

Таблиця 4.1 – Видано найменувань наукової та навчально-методичної літератури

Найменування видання	Видавництво СумДУ / інші видавництва
Монографії	11/25
Підручники	9/4
Навчальні посібники	30/5
Конспекти лекцій та методичні вказівки	292/-
Програми та тези наукових конференцій	6/-
Науковий журнал «Health Economics and Management Review»	5/-
Науковий журнал «Вісник СумДУ. Економіка»	6/-
Науковий журнал «Marketing and Management of Innovations»	6/-
Науковий журнал «Markets, Institutions and Risks»	10/-
Науковий журнал «Business Ethics and Leadership»	10/-
Науковий журнал «SocioEconomic Chalengess»	10/-
Науковий журнал «Філологічні трактати»	3/-
Науковий журнал «Образ»	5/-
Науковий журнал інженерних наук	1/-
Науковий журнал нано- та електронної фізики	5/-
Східноукраїнський медичний журнал	1/-
Сумський історико-архівний журнал	1/-
Науковий журнал «Сумська старовина»	2/-

Інформація щодо видання наукової та навчально-методичної літератури в друкованому та електронному вигляді порівняно з минулим роком наведена на рисунку 4.1.

Дані таблиці 4.1 засвідчують істотне збільшення видань в електронному вигляді.

Рисунок 4.1 – Видання наукової та навчально-методичної літератури в друкованому та електронному вигляді, найменувань

Загальний показник видань в університеті у 2022 році зменшився порівняно з 2021 роком (на 14 %), а також спостерігається тенденція до зменшення кількості виданих монографій (на 37 %) та навчальних посібників (на 24 %) (рис. 4.2). Щодо друкування підручників, то їх кількість залишається такою самою, як і минулого року.

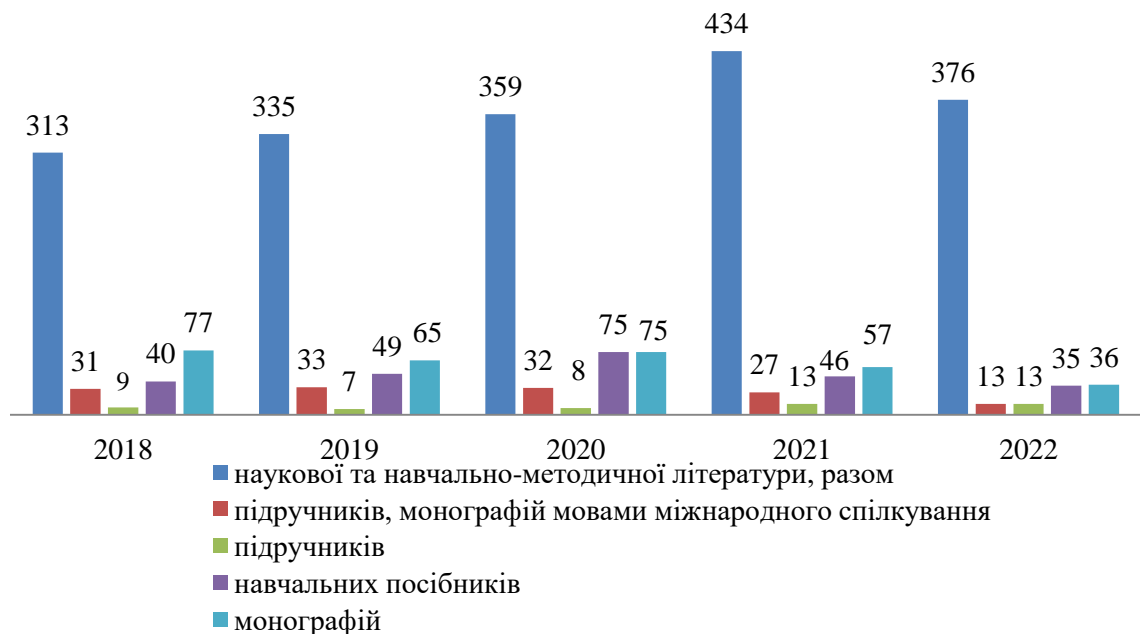

Рисунок 4.2 – Видано підручників, навчальних посібників та монографій

Загальна динаміка видання наукової та навчальної літератури співробітниками університету, надрукованої у Видавництві СумДУ та інших видавництвах у 2022 році має низхідну тенденцію впродовж останніх трьох років (рис. 4.3). В 2022 році кількість видань монографій, підручників та навчальних посібників у видавництві Сумду скоротилась на 17 % відносно 2021 р. та на 36 % відносно 2020 р.

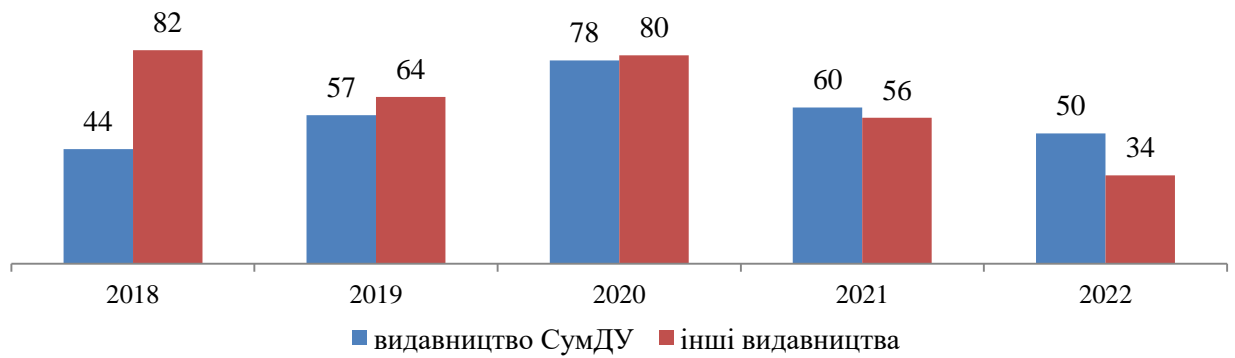

Рисунок 4.3 – Видання монографій, підручників та навчальних посібників видавництвом СумДУ та іншими видавництвами

З 34 найменувань наукової та навчальної літератури, виданої співробітниками університету в 2022 році в інших видавництвах, 18 опубліковані в зарубіжних видавництвах (Springer Nature Switzerland; Toledo, Ohio USA; Boston USA: PrimediaeLaunch; Latvia: «Baltija Publishing»; LAP LAMBERT Academic Publishing; Dallas, USA: PrimediaeLaunch LLC; Denmark: River Publishers).